

7 במאי 2012

בפקס : 02-5898762

לכבוד
תת ניצב שאול גורדון, עו"ד
היועץ המשפטי
משטרת ישראל- המטה הארצי
ירושלים 91906

שלום רב,

הנדון : הכרזה על הפגנה כ"התקהלות לא חוקית" או "התקהלות אסורה" שלא כדין

אנו פונים אליך על רקע מקרים חוזרים ונשנים שבהם שוטרים מפזרים הפגנה ללא בסיס חוקי, לעיתים מתוך הנחה שגויה שההפגנה טעונה רישיון מוקדם, ולעיתים בהסתמך על הכרזה של "התקהלות אסורה" בנסיבות שאין בהן כל יסוד להכרזה כאמור. אנו מבקשים שתשים קץ לפגיעות החוזרות ונשנות בחופש ההפגנה על ידי רענון והבהרה מטעמך לגבי המצב המשפטי בנושא פיזור הפגנות, כמפורט להלן.

כללי

1. כידוע, חופש המחאה וחופש ההפגנה הם מזכויות היסוד של האדם בישראל. בית המשפט העליון עמד לא אחת על חשיבותה של זכות ההפגנה כמכשיר מרכזי להבעת דעות ולהעלאת סוגיות חברתיות על סדר היום הציבורי במדינה דמוקרטית, ואף הכיר בה כחלק בלתי נפרד מהזכות לכבוד שבחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (ראו לדוגמא בג"ץ 2557/05 מטה הרוב נ' משטרת ישראל (נבו, 12.12.06) (להלן: "פרשת מטה הרוב"), פסקה 13 לפס"ד של כב' הנשיא (בדימוי) ברק).
2. המגבלות העיקריות המוטלות על חירות ההפגנה בישראל מצויות בפקודת המשטרה (נוסח חדש), התשל"א – 1971 (להלן: "פקודת המשטרה") ובחוק העונשין, התשל"ז – 1977 (להלן: "חוק העונשין"). בהתאם לפקודת המשטרה, הפגנות העונות להגדרה "אסיפה" או "תהלוכה" בפקודה טעונות רישיון. הפגנה הטעונה רישיון הנערכת ללא רישיון או בניגוד לתנאי הרישיון מהווה התקהלות לא חוקית, ולמשטרה נתונה הסמכות להורות על פיזורת. סעיף 151 לחוק העונשין קובע, כי התקהלות של שלושה אנשים לפחות שיש עמה יסוד סביר לחשש של הפרת השלום מהווה עבירה של "התקהלות אסורה", המקנה למשטרה סמכות להורות על פיזורת.

3. כך, בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה שמספרה 3.1200 וכותרתה "חירות ההפגנה" (להלן: "הנחיית היועמ"ש") נקבע כי בכפוף למגבלות לעיל, לכל אדם בישראל מוקנית הזכות לארגן הפגנה או להשתתף בה, ומוטלת חובה על כל אדם לכבד זכות זו (סעיף 5 להנחיית היועמ"ש). ברי כי זכותו של הפרט להפגין מטילה על המדינה ככלל, ועל המשטרה בפרט, חובה להגן על זכות זו ועל האפשרות לממש (פרשת מטה הרוב, פסקה 15 לפס"ד של כב' הנשיא (בדימו') ברק).
4. נוכח מעמדה וחשיבותה של חירות ההפגנה, הרי שיש לפרש את ההגבלות האמורות בצמצום ובדווקנות, תוך מגמה לאפשר למבקשים להפגין לממש את זכותם באופן מרבי. אולם, שוב ושוב אנו עדים למקרים של התערבות פסולה ובלתי חוקית מצד המשטרה בהפגנות לגיטימיות וחוקיות, שתוצאתה הצרת צעדיהם של המפגינים והשתקת מחאה לגיטימית בניגוד להוראות החוק והפסיקה.
5. כך לדוגמא, בניסיון לדכא את פעולות המחאה בשכונת שיחי' גיראח בירושלים המזרחית, פעם אחר פעם הכריזה המשטרה על משמרות המחאה כ"התקהלות בלתי חוקית" או כ"התקהלות אסורה" ופיזרה אותן בכוח תוך ביצוע עשרות מעצרים של מפגינים. זאת, למרות שמשמרות המחאה כלל לא היו טעונות רישיון מלכתחילה ולמרות שלא הקימו כל חשש לשלום הציבור. במספר הליכים נפרדים לשחרור ממעצר של מפגינים שהשתתפו במחאה, קבע בית המשפט כי משמרת המחאה לא הייתה טעונה רישיון ושהוראת הפיזור לא הייתה לגיטימית (מ (י-ם) 2303/10 מדינת ישראל נ' אלעד, (לא פורסם, החלטה מיום 17.1.10) ("עניין אלעד"); ב"ש (ירושלים) 3781/10 מדינת ישראל נ' בן אריה (נבו, החלטה מיום 28.1.10) (להלן: "פרשת בן אריה"); מ"י 13264-02-11 מדינת ישראל נ' בנינג'ה (נבו, החלטה מיום 7.2.11); עמ"י (י-ם) 14677-02-11 מדינת ישראל נ' בנינג'ה ואח' (נבו, החלטה מיום 16.2.11). למרות פסיקה מפורשת זו, רק לאחר פניות רבות, בין היתר למפכ"ל המשטרה וליועץ המשפטי לממשלה, חדלה משטרת ירושלים להתנכל שלא כדין לפעולות המחאה בשכונת שיחי' גיראח.
6. דא עקא, התופעה של התערבות פסולה מצד המשטרה בהפגנות לגיטימיות וחוקיות אינה מיוחדת רק למשמרות המחאה בשכונת שיחי' גיראח וגם לא לשוטרי משטרת מחוז ירושלים. תופעה זו חוזרת על עצמה במקרים שונים בכל רחבי הארץ. להלן נביא מספר דוגמאות מתוך מקרים אשר טופלו באגודה לזכויות האזרח או הובאו לידיעתה:
7. בתקופת מבצע "עופרת יצוקה", הכריזה המשטרה על משמרת מחאה של כ-65 אנשים בבאר שבע, שנשאו שלטי מחאה נגד המבצע, כ"הפגנה לא חוקית" והורתה על פיזור תוך 10 דקות. שישה מפגינים נעצרו והוגש נגדם כתב אישום בגין השתתפות בהתקהלות אסורה והתפרעות לאחר פיזור. המשטרה מחקה את כתב האישום נגד חמישה מפגינים, אך הותירה את האישום נגד מפגין נוסף, רן צורף, על כנו. בית המשפט השלום בבאר שבע זיכה את צורף מהעבירות שיוחסו לו. כב' השופטת חביב ניתחה את הוראות החוק, עמדה על מעמדה וחשיבותה של הזכות לחופש ביטוי והפגנה וקבעה כי נסיבות המקרה לא הקימו כל חשש לשלום הציבור (ת"פ (באר שבע) 228/09 מ.י לשכת תביעות מרחב נגב- באר שבע נ' צורף (נבו, פס"ד מיום 3.10.10) (להלן: "פרשת צורף")). כב' השופטת חביב אף פסקה לצורף פיצויים, בין היתר, בגין פגיעת המשטרה והפרקליטות בחופש הביטוי וההפגנה (ת"פ (באר שבע) 228/09 מ.י לשכת תביעות מרחב נגב- באר שבע נ' צורף (נבו, החלטה מיום 31.10.10)).

8. משמרת מחאה שהתקיימה בחודש ספטמבר 2010, נגד כנס שיזמה עמותת אלעד בעיר דוד שבירושלים, פוזרה על ידי המשטרה תוך שמקצת ממשתתפיה נעצרו בעילות שונות. נגד אחת המשתתפות, הגב' דורית ארגו, אף הוגש כתב אישום בגין התפרעות, תקיפת שוטר והתקהלות אסורה. בית משפט השלום בירושלים זיכה את הנאשמת מכל האישומים (ת"פ (ירושלים) 5022-09-10 מדינת ישראל נ' ארגו (נבו, פס"ד מיום 2.2.12)). כבי' השופט שמעון שטיין קבע כי משמרת המחאה כלל לא היתה טעונה היתר על פי החוק וכי היא גם לא נפלה בגדר "התקהלות אסורה" שכן לא קם כל יסוד סביר לחשש כי יופר השלום. בית המשפט קבע במפורש כי לא היה כל יסוד לדרישת המשטרה מהגב' ארגו ומחבריה לעזוב את השטח וזאת לאור העובדה שבשום שלב באירוע לא הוכרזה ההתקהלות כבלתי חוקית ולאור הבעייתיות בסמכות שנטלה לעצמה המשטרה בעת שסגרה שטח ציבורי נרחב ללא אישור. בית המשפט אף הגדיל לעשות וקבע כי בנסיבות אלה, לא רק שלא קמה לגב' ארגו חובה לעזוב את השטח כפי שהורו לה השוטרים, היות שעמדה במקום שהיה מותר לה ועמדה על זכותה בשעה שסירבה לעזוב, אף קמה לה הזכות להתנגד למעצר בכוח סביר. (ת"פ (ירושלים) 5022-09-10 מדינת ישראל נ' ארגו (נבו, פס"ד מיום 2.2.12)).
9. מארגני משמרות בקיסריה למען שחרורו של גלעד שליט נדרשו להציג רישיון לקיום המשמרות, למרות שהיה מדובר במשמרות מחאה שאינן טעונות רישיון. בנוסף לפעולות שיטור בלתי מוצדקות שבוצעו נגד המשמרות, בחודש מרץ 2011 הגדילה משטרת חדרה לעשות ועיכבה לחקירה את מארגנת המשמרות בטענה התמוהה, שלפיה יש לה אחריות להפרה כביכול של תנאי הרישיון על ידי שני מפגינים (פניות האגודה ותשובת המשטרה בעניין זה מצ"ב ומסומן כנספח 1).
10. פעילי המחאה החברתית בראשון לציון, שקיימו משמרת מחאה של שבעה אנשים והניפו שלטי מחאה באזור פסטיבל ראשון לציון בחודש אוקטובר 2011, נדרשו על ידי שוטרים להתפזר. אחד השוטרים אף פנה למפגינים ואיים עליהם שאם יסרבו להתפנות הם יעצרו מכיוון שמדובר בהתקהלות לא חוקית. זאת, למרות שהמחאה לא היתה בגדר "אסיפה" או "תהלוכה" הטעונה רישיון לפי פקודת המשטרה וכן לא היה בה כדי להקים כל יסוד סביר לחשש שיופר השלום. לאחר שאיומיהם לא הועילו, נתנו השוטרים למפגינים קנסות עירוניים בגין נשיאת שלטי מחאה וחלוקת פליירים המזמינים להשתתף בהפגנה. רק בעקבות פנייתה של האגודה לזכויות האזרח לעיריית ראשון לציון, ביטלה זו את הדו"חות שניתנו לפעילים. עם זאת, מתגובתו של מרחב שפלה לפנייתה של האגודה בעניין זה עולה, כי למרות כל האמור לעיל, ממשיכה המשטרה לדבוק בעמדתה השגויה כי פיזור משמרת המחאה נעשה כחוק (פניית האגודה למפקד מחוז מרכז, שהעתק ממנה נשלח גם אליך, מצ"ב ומסומן כנספח 2; תשובתה של קצינת תלונות ציבור במרחב שפלה לפנייה, מצ"ב ומסומן כנספח 3).
11. בחודש דצמבר 2012 ביקש תושב שדה בוקר - ביוזמה עצמאית - למחות נגד ראש הממשלה בעת ביקורו של זה ביישוב. דקות ספורות לאחר שהתמקם עם שלט שהכין בכניסה ליישוב, פנו אליו שוטרים ודרשו ממנו להתפנות בטענה ש"אסור לו לעשות את מה שהוא עושה". לאור ניסיונות המפגין לעמוד על זכויותיו, זומן לשטח קצין בכיר אשר פיזר שלל איומים ובכללם הגשת תלונה כנגד המפגין. לבסוף הורה לו הקצין לעבור ולעמוד במקום מרוחק תוך שאיים עליו כי באם לא יעשה זאת במהירות, יקרע לו את השלט ויגיש נגדו תלונה. (המפגין הביא את המקרה לידיעת האגודה ואף כתב אודותיו באתר "העוקץ", ראו בקישור :

<http://www.haokets.org/2011/12/20/%D7%94%D7%A4%D7%92%D7%A0%D7%A-%D7%99%D7%97%D7%99%D7%93>

12. דוגמה נוספת להתערבות פסולה של המשטרה התרחשה בהפגנה שנערכה בחודש ינואר 2012 בירושלים נגד העלאת מחירי החשמל. המשטרה הגיעה למקום ההפגנה וביקשה לראות את רישיון ההפגנה, וזאת למרות שכלל לא נדרש היה רישיון לקיומה. אחד המפגינים, אשר הכין מבעוד מועד את הזכותון למפגין של האגודה לזכויות האזרח, החל מקריא לשוטרים באלו נסיבות נדרש רישיון הפגנה כדי להעמידם על טעותם. ואכן, כאשר סיים המפגין להקריא את הוראות החוק הרלוונטיות, עזבו השוטרים את המקום. לצפייה בסרטון, ראו בקישור: <http://www.acri.org.il/he/?p=19348>

13. רק לאחרונה, בתחילת חודש מרץ 2012 ביקשה המשטרה לפזר משמרת מחאה בתמיכה ברפורמה בטיפול הסיעודי שנערכה מול משרד האוצר בירושלים. המשמרת, אשר אורגנה על ידי הקואליציה להכנסת האשפוז והטיפול הסיעודי לסל הבריאות, בה חברה גם האגודה לזכויות האזרח, מנתה כ-10 אנשים, רובם קשישים אשר נשאו שלטים התומכים ברפורמה. הגם שלא נדרש היה לעשות זאת על פי חוק, פנה רכז הזכות לבריאות באגודה לזכויות האזרח למשטרה ויידע אותה על אודות המשמרת הצפויה. תגובתו המיידית של האחראי על הסיוור מתחנת מוריה היתה שלא ניתן לקיים את משמרת המחאה ללא אישור המשטרה. במהלך משמרת המחאה מול משרד האוצר הגיעו למקום למעלה מארבעה סיורים שונים של המשטרה, לרבות קצין בדרגת מפקח, אשר התעקשו כי ההתקהלות אינה חוקית וביקשו לפזר את משמרת המחאה. כל השוטרים עזבו את המקום לאחר שרכז הזכות לבריאות באגודה לזכויות האזרח הסביר להם באלו נסיבות נדרש רישיון הפגנה, או ניתן להכריז על ההתקהלות כאסורה, ומדוע משמרת המחאה לא נמנית עם מקרים אלו.

14. בתחילת חודש אפריל 2012 קיבלה פעילה חברתית אשר היתה מעורבת בהפצת הודעה בפייסבוק בדבר הפגנה צפויה, שיחת טלפון מאדם אשר הזדהה כ"יוני ממשטרת ירושלים". זה האחרון הודיע לה נחרצות כי באם היא אכן מתעתדת לקיים הפגנה בירושלים למחרת, היא נדרשת להגיש בקשה מסודרת ולקבל רישיון, "בהתאם לחוק ולנהלים הברורים", כדבריו. היות ולפי מאפייניו לא היה האירוע המתוכנן טעון רישיון, הקריאה הפעילה ל"יוני" את לשון החוק. למרות זאת, המשיך זה האחרון להתווכח איתה במשך כמעט ארבע דקות שיחה תוך שהוא מתעקש בטון מאיים, כי יש בפעולותיה משום הפרת חוק צפויה. להאזנה לשיחה הטלפונית, ראו בקישור:

<http://www.fileden.com/files/2012/4/8/3289479/mishtara.mp3>

15. העובדה כי לא מדובר במקרה בודד או בתופעה הרלבנטית למחוז זה או אחר, וכי מקרים כאמור חוזרים על עצמם בתקופות שונות בכל רחבי הארץ, מעידה על תופעה מערכתית של העדר ידיעה או למצער פרשנות שגויה של הוראות החוק והפסיקה בקרב שוטרי משטרת ישראל. חמור מכך, נראה כי תופעה זו אינה מאפיינת רק את השוטרים במשטרת ישראל, אלא אף את היועצים המשפטיים. כך, מתשובתו של עו"ד רונן ליבוביץ', יועמ"ש משטרת מחוז ירושלים, עלה כי הוא סבור שהמשטרה רשאית להורות על פיזור הפגנה אך בשל ניסיון העבר, וזאת מבלי לבדוק האם ההפגנה הייתה טעונה רישיון והאם היא מקימה חשש קרוב לוודאי לשלום הציבור (ראו פסקה 11 למכתבו של עו"ד ליבוביץ' מיום 27.1.10 המצ"ב ומסומן כנספח 4).

16. משכך, נוצר צורך בהבהרה מטעמך באשר למצב המשפטי בסוגיות המפורטות להלן:

התקהלות בלתי חוקית

17. בהתאם לפקודת המשטרה ולהודעות הכלליות שהוציאו מפקדי המחוזות במשטרה מכוחה, רק שני סוגים של הפגנות טעונים רישיון: תהלוכה שמשותפים בה חמישים איש ומעלה, או אסיפה תחת כיפת השמיים שמשותפים בה חמישים איש ומעלה ושיש בה נאומים בנושא מדיני. מכאן, שכל יתר סוגי ההפגנות, שלא מתקיימים בהם התנאים האמורים, אינם טעוני רישיון.
18. הנחיית היועמ"ש חוזרת על הוראות פקודת המשטרה וקובעת כי הפגנה אינה חייבת ברישיון, אם משותפים בה פחות מחמישים איש, וגם אם משותפים בה מעל חמישים איש, אם אין בה נאומים או הרצאות בנושא מדיני (סעיפים 7-8 להנחיית היועמ"ש).
19. גם בפקודת המטה הארצי מס' 12.01.06 בדבר רישוי אסיפות ותהלוכות (להלן: "פקודת מטא"ר"), נקבע כי אם מספר המשתתפים בהפגנה נמוך מחמישים או שלא יינשאו נאום או הרצאה, אזי ההפגנה אינה חייבת ברישיון (סעיף 6.6 בעמ' 3 לפקודת מטא"ר).
20. דברים מפורשים אלו באים לידי ביטוי גם בפסיקה. כך, בפרשת בן אריה עמד בית המשפט על כלל הפרשנות המצמצמת של הוראה המגבילה זכות יסוד וקבע כי משמרת מחאה של 300 איש בשכונת שיחי גיראח בירושלים המזרחית אינה טעונה רישיון. כבי' השופט ארנברג הדגיש כי "העובדה שהמתקבלים אוחזים בשלטים, או אף כורזים סיסמאות בין אם הכרזה נעשית באמצעות מגאפון ובין אם לא, אינה טעונה רישיון".
21. בפרשת צורף זיכה בית המשפט את הנאשם מעבירות של השתתפות בהתקהלות אסורה והתפרעות במהלך משמרת מחאה של כ-65 אנשים שהניפו שלטים וקראו סיסמאות. כבי' השופטת חביב ציינה כי תחילה טען ב"כ המדינה כי ההתקהלות איננה חוקית בשל העדר רישיון, אולם "[...] בסיכומי זנח ב"כ המאשימה את טענתו זו, וטוב עשה, זאת לאור סעיפים 83, 84 לפקודת המשטרה [נוסח חדש] התשל"א-1971 ולאור הנחיית היועמ"ש מספר 3.1200".
22. כאמור לעיל, נוכח מעמדה וחשיבותה של הזכות להפגין ונוכח תפקידה של המשטרה להגן על זכות זו ועל האפשרות לממשה, יש לפרש את ההגבלות שבפקודת המשטרה באופן מצמצם. למרות זאת, מתיאור המקרים לעיל עולה כי לא אחת מרחיבים השוטרים את גדר המקרים בהם נדרש רישיון להפגנה, וקובעים כי כל פעולת מחאה שלא קיבלה אישור מראש אינה חוקית ויש לפזרה.
23. על מנת שתופעות פסולות אלו לא יישנו, יש לרענן את הוראות החוק וההנחיות לעיל בקרב שוטרי משטרת ישראל ובקרב היועצים המשפטיים של המחוזות, וכן להוציא הנחיות חד משמעיות לפיהן:
- 23.1. הפגנה שמשותפים בה פחות מחמישים אנשים או הפגנה שלא כוללת נאום בנושא מדיני, אינה טעונה רישיון ואינה מהווה עבירה רק בשל כך שהיא נעשית ללא רישיון.
- 23.2. הנפת שלטים, קריאת סיסמאות ושימוש במגפון אינם מהווים "נאום בנושא מדיני" ומשכך אינם הופכים כשלעצמם הפגנה לטעונה רישיון.

23.3. הכרזה על הפגנה, שאינה טעונה רישיון, כ"התקהלות בלתי חוקית" בשל העדר רישיון הינה בלתי חוקית, וכל הצעדים הנגזרים ממנה אינם חוקיים.

התקהלות אסורה

24. התקהלות אסורה מוגדרת בסעיף 151 לחוק העונשין, התשל"ז – 1977, כהתקהלות של שלושה אנשים או יותר שהתקהלו למטרה בלתי כשרה או אפילו למטרה כשרה אבל יש חשש להפרת שלום הציבור. בתי המשפט הכירו זה מכבר, כי הוראת סעיף 151 לחוק העונשין הינה רחבה וגורפת מדי למדינה דמוקרטית, שהזכות להפגין והזכות למחות הינן זכויות יסוד חיוניות בה, ומשכך נקבע כי יש לפרש את יסודות העבירה בצמצום.
25. דברים אלו מקבלים משנה תוקף מקום בו החשש לשלום הציבור מקורו בקהל עוין להפגנה או למסריה או בעוברים ושבים באזור ההפגנה. מסקנה זו נלמדת הן ממעמדה וחשיבותה של הזכות להפגין והן מתפקידה המובהק של המשטרה להגן על המפגינים ולסייע להם לממש את חירות ההפגנה הנתונה להם (פרשת צורף, פסקה 14 לפס"ד).
26. על אף האמור לעיל, מתיאור המקרים לעיל עולה, כי ישנם שוטרים הסבורים שכל התקהלות של שלושה אנשים שלא קיבלה רישיון, הינה התקהלות אסורה ויש לפזרה. ברי כי עמדה זו עומדת בניגוד להוראות הדין והפסיקה, ואינה נותנת את המשקל הראוי לזכות היסוד לחופש ההפגנה.
27. יתרה מכך, לרוב פיזור המחאה בעילה של "התקהלות אסורה" נעשה אך בשל המסרים המועברים במחאה ובשל העובדה שמסרים אלו אינם נחלת הרוב והם מעוררים כעס ותגובות מצד עוברי אורח. התנהלות בלתי חוקית זו מהווה למעשה פגיעה קשה בחופש הביטוי ובחופש ההפגנה על בסיס תוכן הביטוי ומידת ההתנגדות שהוא מעורר. מעבר לפגיעה בזכויותיהם החוקתיות של המפגינים, תופעה זו גם מרתיעה קבוצות מיעוט מלהביע את עמדתם ומשכך מהווה כשלעצמה פגיעה חמורה בעקרונות היסוד של הדמוקרטיה בישראל.
28. לעניין זה חשוב להדגיש, כי העובדה שההתקהלות מעוררת תגובות מצד עוברי אורח אינה הופכת אותה ל"התקהלות אסורה", ואינה מקנה למשטרה סמכות לפזרה. להיפך - תפקידה של המשטרה בראש ובראשונה להגן על חירות ההפגנה ועל המבקשים לממשה. כך, בפרשת צורף ציינה כב' השופטת חביב כי העובדה שהמפגינים מרגיזים עוברים ושבים או שהמסר שלהם מתסיס וגורם לתגובות וויכוחים קולניים בין עוברים ושבים ובין המפגינים, אינה עילה לפיזורם, להיפך - "ויכוח שכזה הוא אף תוצאה רצויה ומבורכת של ההליך הדמוקרטי שבהפגנה". עוד ציינה השופטת חביב כי "עצם הנפת שלטי מחאה, הנושאים רעיון השנוי במחלוקת, אינה פרובוקציה שבמדינה דמוקרטית ניתן ורצוי לאסור" (פסקאות 13-14 לפס"ד).
29. גם בהנחיית היועמ"ש נקבע, כי אין בכך שהתנהגות המפגינים מקימה חשש שאנשים אחרים יפרו את השלום, כדי להסיק כי נעברה עבירה המצדיקה את פיזור ההפגנה. היועץ המשפטי לממשלה ביסס מסקנה זו הן על מעמדה של הזכות להפגין והן על לשונו של סעיף 151 לחוק העונשין הקובע כי לצורך

גיבוש יסודות העבירה, נדרש שההתקהלות תעורר אנשים אחרים להפר את השלום "ללא צורך וללא עילה מספקת" (פסקה 1.20) להנחיית היועמ"ש).

30. כדי למנוע הישנות של מקרים מהסוג המפורט לעיל, נבקש להבהיר ולהדגיש, כי רק במקרה שההפגנה מייצרת סכנה ממשית וקרובה לוודאי לשלום הציבור, נתונה לשוטרים הסמכות להורות על פיזור. כמו כן, נוכח מעמדה של חירות ההפגנה, על המשטרה לנהוג בריסון בהפעלת סמכותה לפזר הפגנות, ולנקוט באמצעי זה רק לאחר שנוסו ונכשלו אמצעים חריפים פחות. עוד נבקש להבהיר, כי הנפת שלטי מחאה או קריאת סיסמאות בנושא המעורר מחלוקת אינן מהוות עילה לפיזור הפגנה. כך גם העובדה שההפגנה מעוררת תגובות וויכוחים מצד עוברי אורח, אינה מהווה כשלעצמה עילה לפיזור.

סיכום

31. פיזור הפגנה שלא היתה עילה חוקית לפזרה, מעבר לפגיעה בזכות המפגינים לחופש ביטוי, מלווה לעתים גם בעיכוב ומעצר של מפגינים, ומשכך כרוך בפגיעה נוספת במפגינים, בחירותם ובזכויות היסוד שלהם. תוצאתן של פגיעות אלו, מעבר לפגיעה במפגינים הספציפיים, היא השתקת מחאה לגיטימית, יצירת אפקט מצנן המרתיע מפגינים עתידיים ופגיעה חמורה בדיון הציבורי.

32. נבקש איפוא לפעול בדחיפות לריענון המצב המשפטי כמפורט במכתב זה לשוטרי משטרת ישראל וליועצים המשפטיים שלה. כמו כן, נבקש לפרסם הנחיות המבהירות ומחדדות את המצב המשפטי לעניין סמכות המשטרה להורות על פיזור הפגנות, כמפורט לעיל.

33. ככל שלדתך עמדתנו לגבי המצב המשפטי כמפורט במכתב זה, כולה או חלקה, אינה נכונה, נודה על קבלת עמדתך וההסבר המשפטי העומד בבסיסה.

בכבוד רב ובברכה,
נירה שלח, ע"ד

1

האגודה לזכויות האזרח בישראל
جمعية حقوق المواطنين في اسرائيل
The Association for Civil Rights in Israel

15 במרץ 2011

לכבוד
ניצב תביעות
מפקד מחוז חוף
משטרת ישראל

שלום רב,

בפקס: 04-8648024 ובדואר

הנדון: הטרדה ותרתעה נגד פעולות מחאה חוקיות:

מפגינים לשחרורו של גלעד שליט בקיסריה

מכתבי למפקד משטרת חדרה מיום 24.3.11; תשובתו מיום 27.3.11

1. אנו פונים אליך בדרישה שתפעל בדחיפות להפסקת פעולות שיטור חסרות הצדקה נגד חופש הביטוי של מפגינות ומפגינים המתכנסים מעת לעת בקיסריה, מקום מושבו של ראש הממשלה, וקוראים לו להביא לשחרורו של גלעד שליט.
2. במכתבי שבסימוכין התרעתי על הטרדתה של גבי אורנה אשכנזי ביום 18.3.11 ודרשתי לסגור את תיק החקירה שנפתח נגדה, ללא בסיס עובדתי או משפטי, בעילה של העדר אשמה. התגובה שקיבלתי ממפקד משטרת חדרה (המצורפת בזאת אף היא) רק חזקה את המסקנה המסתברת, שלפיה המשטרה, במקום שתדאג להבטיח את חופש הביטוי וההפגנה, מצרה את צעדיהם של מפגינים ומהלכת עליהם אימים באופן שעלול, ככל שאינו מכוון, לתקוע מקלות בגלגליה של מחאה לגיטימית.
3. מאז ועד היום לא קיבלה גבי אשכנזי הודעה על סגירת תיק החקירה נגדה. תחת זאת, בפגישה שהתקיימה בקיסריה מספר ימים לאחר מכן, אמר לה רפ"ק אופיר חממי, ראש משרד סיוור ומבצעים בתחנת חדרה, שהיענותה לדרישות בלתי לגיטימיות שהוצבו בפניה תוכל לסייע בסגירת תיק החקירה. רק לאחר שגבי אשכנזי ויתר המשתתפים מחו על הקישור הברור שנעשה בין הדברים, התעשת רפ"ק חממי ונסוג מהדברים שאמר בהקשר זה.
4. ההטרדה של גבי אשכנזי ושל מפגינים נוספים חזרה על עצמה במוצאי שבת 30.4.11. באותו יום נקבצו כעשרה מפגינים במרכז המסחרי של קיסריה וקראו לשחרורו של גלעד שליט. למרות שלא הפריעו לסדר הציבורי ולא סיכנו את שלום הציבור בכל דרך שהיא, הופיעו שוטרים מתחנת חדרה ודרשו מהם להתפנות מן המקום, ולהתמקם באתר צדדי המרוחק מעין העוברים והשבים. בשלב זה הגיעה גבי אשכנזי למקום ושמעה את השוטרים מאיימים על המפגינים במעצר. לנוכח האיומים נאלצו המפגינים הספורים לעבור למקום אחר ומרוחק.
5. קצפם של השוטרים יצא במיוחד על מר אליעזר (ליאו) מנדל ורעייתו, זוג מפגינים תושבי קיסריה, שנעמדו בסמוך לטיילת החוצה את הישוב ובידם דגל עם דיוקנו של גלעד שליט.

ליתר דיוק, המפגינים לא הורשו להמשיך בהגשמת שותפותם לפרויקט המייליטרי, והיו צריכים לעזוב את המקום ולחזור למחנותיהם. אחרים, שעמדו בסמוך למחנותיהם, חשבו שיש להם זכות שלטת על השטחים על המפגינים, שכתב עמדתו במחנה כמסר מהמפגש, למחנותיו. ייתכן שהמפגינים מרוביהם נמנעו על ההוראה ועל הניסיון להעלים את ההפגנה מעין העותרים והשבים, והפופץ לעורך אלמוני לובש בגדים אזרחיים, ונקף אותו והורה לשוטרים לקחת אותו לניידה. לאחר שהשוטרים בדקו את פרטיו שוחרר מר מנדל וחזר למקום בו רוכזו המפגינים האחרים.

6. מקץ זמן מה ולאחר ששיירת ראש הממשלה כבר חלפה במקום ונטעה לדרכה, פנה מר מנדל ל"אזרח" התוקפן וביקש לברר את פרטיו. זה האחרון לא נענה לדרישה, ולאחר שמר מנדל ניסה להתעקש צעק "האזרח" לשוטרים: "אני רוצה אותו בתחנה". בדיעבד התברר למר מנדל, שמדובר ברפי"ק אופיר חממי, שבזעמו כי רב, הורה לשוטרים לשלוף את גבי אשכנזי מבין המפגינים ולהביא גנט אותה לתחנת המשטרה.

7. מר מנדל וגבי אשכנזי הובלו לתחנת הדרה שם עוכבו במשך שעותיים לחקירה חסרת תכלית ופשר. עוד בטרם החלה החקירה זכו השניים ל"שיחת חימום". לגבי אשכנזי נאמר שהיא חשודה שהייתה המארגנת של משמרת המחאה. על מר מנדל, שהסביר שהוא דובר עברית בסיסית בלבד וביקש לדבר באנגלית, התנפל חוקר בשם מוטי הראל וצעק: "**אנחנו נמצאים במדינה יהודית ופה לא מדברים אנגלית**". גבי אשכנזי, ניסתה להרגיע את מר הראל אבל החוקר התקרב אליה עם מבט מאיים וצעק עליה שהיא "**ברברית שאינה מכבדת את ראש הממשלה**".

8. האירועים המתוארים לעיל מהווים חוליה נוספת בשרשרת התנכלויות, שחווים מפגינות ומפגינים, המתאספים מעת לעת בקרבת מעונו של ראש הממשלה כדי להזכיר לו את עניינו של גלעד שליט.

9. כפי שהסברתי עוד במכתבי שבסימוכין, מפגינות ומפגינים הנאספים להפגנה, דוגמת משמרות המחאה למען שחרורו של גלעד שליט, אינם נדרשים לקבל אישור משטרתי מוקדם, והעדר אישור כזה אינו יכול להוות עילה לעיכוב, מעצר או חקירה.

10. דרישת השוטרים, להרחיק את המפגינים עשרות מטרים מהכביש שבו עוברת פמליית ראש הממשלה, פוגעת באפקטיביות המחאה ואינה עומדת באמות המידה שנקבעו בהקשר זה בדין. במיוחד לא היה ראוי לעשות זאת באירוע הנדון, בשים לב למספרם הזעום.

11. בדומה לכך לא היה בסיס לדרישה, שהופנתה למר מנדל ורעייתו לחבור למפגינים האחרים. בני הזוג אינם חברים בקבוצה מאורגנת ורשאים היו להביע את מחאתם בנפרד. הם עמדו בסמוך לטיילת מבלי להפריע לתנועת העוברים והשבים, וממש כמו אותם עוברים ושבים - לא היה בנוכחותם במקום דבר שיסכן את שלום הציבור או את שלומו של ראש הממשלה.

12. החקירה והמאיימות של רפ"ק חממי הופרה והממי התימנעו מלסייע בהגנה ולתמוך בהגנה. לפיכך יש לשקול לטענת שיקר, עליו להודות משהתבקש לאשר את זכויותיו של רפ"ק חממי. הדרישה התימנה על ידי זכרון ממוסד, ובעיני הבלתי-לאתר ששיירת המכונות של ראש הממשלה כבר הולכה לה, ואינה גם "המכונה" שמסקנה מקומץ מפיגניות מוזכרות בשאר שלטינו הצליח. ככאן שונה על רפ"ק חממי להיענות לחישה ולהודות, ולבטח שלא היה מקום לתגובתו הרתומית ולהוראתו לעצור את מר מנדל.

13. קל וחומר שלא היה מקום לעצור ולחקור את גבי אשכנזי, על יסוד טענה מופרכת כאילו הייתה היא זו שארגנה את משמרת המחאה (כזכור), היא אפילו לא נכחה במקום בתחילת האירוע) או שיש לה אחריות כלשהי למעשיו, הבלתי פליליים בעליל, של מר מנדל.

14. והחלטתו של רפ"ק חממי לעצור את מר מנדל ואת גבי אשכנזי ולגרור אותם לחקירה מעיקה בתחנת המשטרה, מהווה "ענישה" חסרת סמכות – לא היה בה דבר לבד מכוונה להרתיע אותם ואת המפגינים האחרים. כוונה זו אף עולה מההתנהלות השערורייתית של השוטרים, ושל רפ"ק חממי בפרט, בהקשר של האירוע הראשון ושל תיק החקירה הקודם שנפתח בעקבותיו נגד גבי אשכנזי.

15. לאלה יש להוסיף את גסות הרוח, שהפגין התוקר מוטי הראל כלפי הנחקרים. מעבר לאפקט המאיים של הצעקות והתוקפנות שגילה, אנו מודאגים במיוחד מהמחשבה, שמפגינה שקטה ושומרת חוק כגבי אשכנזי, נתפסת בעיני שוטרים כ"ברברית שאינה מכבדת את ראש הממשלה", ועל כן חייבת לעבור "חוויה מתקנת" בתחנת המשטרה. למותר לציין, כי זכותה של גבי אשכנזי ושל כל אדם אחר בישראל להפגין ולמחות, בין שהם מכבדים את ראש הממשלה ובין אם לאו. אנו חרדים למחשבה, שהלכי רוח דוגמת אלו שביטא השוטר הראל, מנחים שוטרים שיטפלו בעתיד במפגינים, שיבטאו דעות ומסרים פופולאריים פחות מחקריאה לשחרורו של גלעד שליט.

16. חופש הביטוי של גבי אשכנזי, של מר מנדל ושל כל מפגינה ומפגין אחרים כולל את זכותם להיות חופשיים מכל דאגה וטרדה. זכותם לדעת, שיציאתם למשמרת מחאה לא תצריך אותם ולו לטיפת טרדה ומאמץ מעבר לאלה שכרוכים בעצם ההשתתפות בהפגנה. זכותם להפגין שוב ושוב, כפי שגבי אשכנזי ומר מנדל מתכוונים לעשות גם בעתיד, מבלי שתרחף מעליהם עננה מאיימת בדמותו של "תיק חקירה" חסר ידיים ורגליים, או של חשד מפוברק לביצוע עבירה.

17. אפשר שהפעולות המטרידות והמאיימות שתוארו לעיל, נחזות כפעוטות וקלות בעיני שוטרים שמורגלים במגע עם מפרי חוק "מקצועיים". אלא שאזרחים שומרי חוק אינם רגילים ל"זוטות" מעין אלו – הם אינם רגילים ואינם רוצים לבלות שעות בתחנת המשטרה, להיות נתונים לחקירות חסרות שחר, ובוודאי שלא להמתין בקוצר רוח ובדאגה עד שיוחלט מה לעשות בתיק החקירה שנפתח נגדם.

18. לא למסור לשום צד שלישי את תוכן החקירה הראשון שנכנסו נגד גב' אשכנזי, וכן נודע מפורד ונסר על שנת. כמו כן, חלפו כבוד הודשלים החקירה ענייני "מתחללים", המשמשו "ישוטי" המגעים שממיליו המשטרה, עם גב' אשכנזי ועם אהודים, הקשר לפעולות המתאמה הקיטורית. במהלך הניסיון הרב שצברנו בטיפול בפגיעות בחופש התפגנה, הספקנו סוג לחסר את הפרקטיקה, שננקטת נגד מפגינים, שנעצרים או מעוכבים לחקירה ואחר כך ממונינים שנים, לעיתים לשווא, להודיע על טגירת וניק החקירה.

19. כל הפעולות "הקטנות" לכאורה שננקטו נגד גב' אשכנזי ומר מנדל מטילים אפקט מצנן מסוכן על חופש הביטוי שלהם ושל כל מפגינה ומפגין בישראל, ועל כן אנו נחושים לעקוב ולעמוד זכויותיהם.

20. אשר על כן נבקשן כדלקמן:

להשהות את פעילותו כחוקר של השוטר מוטי הראל עד שנתברר פשר התנהלותו המבישה במהלך חקירתם של גב' אשכנזי ומר מנדל;
לקיים בירור באשר לנסיבות הופעתו האזרחית של רפ"ק חממי, סירובו להזדהות, והחלטתו להתנכל למפגינים ולעכב אותם לחקירה לאחר שנדרש להזדהות;
להורות על סגירת תיקי החקירה שנפתחו נגד גב' אשכנזי ומר מנדל בעילה של "העדר אשמה" ועל מחיקת אמצעי הזיהוי שניטלו מגב' אשכנזי במהלך חקירתה הראשונה.
להנחות את שוטרי תחנת חדרה שלא לדחוק מפגינים לקרן זווית ולהימנע מהסתרתם ומהשתקת מחאתם.
לאסור על שוטרים לעשות שימוש לרעה בהליכי חקירה ומעצר חסרי בסיס ושחר, ככלי ל"הענשה" ולהרתעה של פעילים חברתיים, מלמלא אחר צו מצפונם ולממש את זכותם לחופש הביטוי והמחאה.

נודה לתשובתך המהירה

בכבוד רב ובברכה,
אבנר פינצ'וק, עו"ד

העתקים:

עו"ד משה ברקוביץ, יועמ"ש מחוז צפון, משטרת ישראל 04-6509443
סני"צ בני הרנס, מפקד תחנת חדרה 04-6237410

24 במרץ 2011

לכבוד:
סג"צ בני הרנט
מפקד משטרת חדרה
צומת המשטרה, כביש 4
חדרה
שלום רב,

בפקס: 04-6327410 ובדואר

**הנדון: הטורדה והרתעה נגד פעולות מחאה חוקיות:
משמרת המחאה השבועית לשחרורו של גלעד שליט בקיסריה**

1. אנו פונים אליך בדרישה שתפעל בדחיפות להפסקת פעולות שיטור חסרות הצדקה נגד חופש הביטוי של קבוצת המחאה לשחרורו של גלעד שליט.
2. כידוע, מדי יום שישי מתקבצים פעילות ופעילים בקיסריה ומקיימים "קבלת שבת" - משמרת מחאה למען שחרורו של גלעד שליט. אירועי המחאה הלגיטימיים מתקיימים כבר למעלה משנה וחצי בשטח ציבורי פתוח, מול מוזיאון הראלי בעיר.
3. הגם שמדובר במשמרות מחאה, שאינן טעונות באישור משטרת מוקדם, נדרשו המפגינים לפנות מדי שבוע ולבקש אישור לקיומה של המשמרת. לגבי אורנה אשכנזי, שנהגה להגיש את הבקשה השבועית, הוסבר כי משטרת חדרה לא הייתה דורשת את רישוי ההפגנה, אלמלא השבי"כ היה דורש זאת ממנה. למרות זאת, ובשל רצונם להמשיך ולקיים את המשמרת כסדרה, נענו הפעילים לדרישות השוטרים ובכלל זה לבקשה חריגה זו.
4. ביום שישי האחרון 18.3.2011, במהלך "קבלת השבת" השבועית, אחד המשתתפים כבן 70 ירד מן המדרכה. מייד קפצו עליו שלושה שוטרים ומאבטח תמוש של ראש הממשלה והוא הובל לתחנת המשטרה. גם גבי אשכנזי נלקחה יחד איתו ועוכבה לחקירה. במהלך החקירה הוסבר לה, שבהיותה חתומה על הבקשה לאישור ההפגנה היא נושאת באחריות לכך שמפגין אחר ירד אל הכביש, מעשה שפורש על ידי השוטרים כניסיון של אותו אדם להפריע לסדר הציבורי.
5. חקירתה של גבי אשכנזי התנהלה שלא תחת אזהרה ובסיומה נאמר לה, כי בהמשך יוחלט האם לראות בה "חשודה" בביצוע עבירה של הפרעה לסדר הציבורי. בהמשך לכך היא הוזמנה בשנית לתחנה ליום ראשון על מנת שאז יוחלט - כך נאמר לה - אם "לפתוח לה תיק". כשהתייצבה בתחנה ביום ראשון (30.3.11) נאמר לגבי אשכנזי, כי עדיין לא הוחלט האם לפתוח בחקירה נגדה, אך היא נדרשה למסור טביעות אצבע ולהצטלם לצורך זיהוי פלילי.

6. המשטרה האירועים שלפיל, והמסמכים של גב' אשכנזי ופרט, עוללו ותמונה לפיה המשטרה, במקרה שחזאג לוחם סיו את חופש הביטוי וההפגנה מצדה אוב צויתום של מפגינים ומחלכות עליהם אימים באופן שלילי, וזל שאיח מכורן, לחקוע מקלות דגלגליה של מחאה לגרטימית.

7. כדוע, לכל אדם מונח לאוגן מחאה ואין שום צורך ברישיון מיוחד לשם כך (ו' סעיף 8 להנחיות היועץ המשפט לממשלה מט' 3.1200, "חירות ההפגנה" (להלן: "הנחיות היועמ"ש"). העובדה שמדובר בהפגנה בקרבת ביתו של ראש הממשלה, ודאגותיהם המובנות של אנשי היחידה לאבטחת אישים, אין בהן כדי ליצור יש מאין חובה, שאינה מעוגנת בדן, ואשר מילויה כרוך בטודה ובמאמץ מיותרים, הפוגעים – כך נאמר בהנחיות היועמ"ש – בחירויות הביטוי שהיא יסוד המשטר הדמוקרטי.

8. אפילו הייתה ההפגנה טעונה באישור משטרתי, העובדה שגב' אשכנזי חתומה על הבקשה לקבלת האישור, אין בה כדי להטיל עליה אחריות לכל מעשה או מחדל של מי מהמשתתפים. לעניין זה אנו מפנים לדברים שאמרו שופטי בג"צ במהלך הדיון בבג"צ 48/09 **מטר נ' משטרת ישראל** (מיום 2.1.2009) ואשר לפיהם אין לדרוש ממארגני הפגנה לערוב לכך שאיש מהמשתתפים לא יפר את הסדר הציבורי, ואין להתלות מתן רישיון להפגנה (ככל שהדן מחייב להוציא רישיון) במתן התחייבות מעין זו.

9. כמובן שאיש אינו רשאי להסית, במישרין או בעקיפין, להפרת החוק. אלא שבנסיבות המקרה, אפילו התכוון המפגין שירד אל הכביש להפר את הסדר, הנחה מפוקפקת כשלעצמה, לא היה לגב' אשכנזי כל חלק בכך, דבר שהיה ברור וידוע מלכתחילה גם לשוטרים שעיכבו אותה לחקירה.

10. לאור זאת, לא היה כל הצדקה להטריד את גב' אשכנזי או לעכב אותה לחקירה. לבטח שלא היה מקום להמשיך ולהטריד אותה בזימון נוסף למשטרה על מנת שמאן הוא בתחנה יחליט האם להפוך אותה לחשודה בביצוע עבירה. זימונה הנוסף לצורך אמצעי זיהוי (טביעות אצבע ותצלום פנים) אף היה בבחינת חריגה מסמכות, הן משום שגב' אשכנזי לא הייתה חשודה והן משום שחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), תשנ"ו-1996 אינו מתיר לזמן חשוד אך ורק לצורך זה.

11. עיכובה של גב' אשכנזי לחקירה ויתר הפעולות המציקות עולות כדי הטרדה של אזרחית שומרת חוק, רק בשל כך שהיא מבקשת לממש את חירות הביטוי שלה. לכך מתווסף גם האיום המרומז, שכרוך ב"התלבטות" כביכול לגבי השאלה האם יש לפתוח נגדה בחקירה וכיצד תסתיים חקירה זו. אפשר שלא לכך כיוונו שוטרי תחנת חדרה, שרובם נהגו בגב' אשכנזי באדיבות. ואולם אין בכך כדי לרכך את חומרת הפגיעה בה ובזכויותיה.

12. חופש הביטוי של גב' אשכנזי ושל כל מפגינה ומפגין אחרים כולל את זכותם להיות חופשיים מכל דאגה וטרדה. זכותם לדעת, שיציאתם למשמרת מחאה לא תצריך אותם ולו לטיפת טרדה ומאמץ מעבר לאלה שכרוכים בעצם ההשתתפות בהפגנה. זכותם לצאת ל"קבלת שבת"

לקידום שחרורו של גלעד שליט (או במקרים אחרים - לקידום מטורים אחרים ושניים במחלוקת), הדיעה שמייד לאחריה הם יוכלו לשאת לשולחן השבת עם משפחות. זכותם להפגין שוב ושוב, כפי שגב' אשכנזי וחבריה מתכוונות לעשות גם בעתיד, מבלי שוחרתן מעליהם ענה מאיימות ודמיונו של "תיק חקירה" חטף ידיים רגילים, או של חשד מפורזק לביצוע עבירה.

13. אפשר שהפעולות המטריות, שנקטו נגד גב' אשכנזי, נחזות כפעולות וקלות בעיני שוטרים שמורגלים במגע עם מפרי חוק "מקצועיים". אלא שאזרחים שומרי חוק אינם רגילים ל"זוטות" מעין אלו – הם אינם רגילים ואינם רוצים לבלות שעות בתחנת המשטרה, להיות נתונים לחקירות חסרות שחר, למסור טביעות אצבע, ובוודאי שלא להמתין בקוצר רוח ובדאגה לנוכח האפשרות שתפתח חקירה משטרתית או אפילו יוגש כתב אישום נגדם.

14. כל הפעולות "הקטנות" לכאורה שנקטו נגד גב' אשכנזי מטילים אפקט מצנן מסוכן על חופש הביטוי שלה ושל כל מפגינה ומפגין בישראל, ויש להימנע מהן מכל וכול.

אשר על כן נבקש להנחות את שוטרי תחנת חדרה לחדול מדפוסי התנהלות המרתיעים פעילים חברתיים מלמלא אחר צו מצפונם ולממש את זכותם לחופש הביטוי והמחאה. בנוסף נבקש להודיע לגב' אשכנזי, כי אין בכוונתכם לפתוח בחקירה נגדה, וככל שנפתח חקירה על אף שהדבר לא נמסר לה – שהתיק נסגר בעילה של "העדר אשמה" וכי יש בכוונתכם למחוק ממאגריכם את אמצעי הזיהוי שנטלתם ממנה.

נודה לתשובתכם המהירה

בכבוד רב ובברכה,

אבנר פינצ'וק, משד

תלפון: 04-6327421
פקס: 04-6327410
יום ראשון 27 מרץ 2011
כ"א אדר ב', תשע"א
י"צ / 01 - (12)27

אל: עו"ד אבנר פינצוק - האגודה לזכויות האזרח
דע: קב"צ חוף

הנדון: "משמרת מחאה" בקסריה לשיחורו של גלעד שליט

1. קבלתי את מכתבך בנושא ולהלן מענה הח"מ:

א. "משמרות המחאה" המאורגנות בימי שישי בקסריה בסמוך למוזיאון ה"יראלי", נערכות בתיאום עם המשטרה לאחר סיכום מסודר בו משטרת חדרה, פעלה ע"מ לקיים את זכות הציבור להפגין. פעילות וכמות המשתתפים בארועים השתנתה בכל ארוע ממסי בודדים ועד מאות. עקב כך נוצר הצורך הברור במארגן, המגייש את הבקשה ופועל להסדרת ההפגנה/מחאה.

ב. התנאים שהוצבו בפני המארגנים נקבעו למסי צרכים ובהם: בטיחות, אבטחה, סדר ציבורי וכו'.

ג. לא רק זכותם של המפגינים למחאה, או זכותו/בטיחותו של נבחר ציבור עמדו לנגד עינינו, גם זכותו של הציבור הרחב המתגורר/עובר בציר המרכזי למעבר בטוח, איכות חיים וכו', עמדו בשיקולינו.

ד. 2 אירועים בולטים, בהם סדרנים מטעם המארגנים לא הצליחו למנוע ירידת מפגינים לכביש, יכלו לחסתיים באופן טרגי בפציעתם/מותם של המפגינים עקב תנועת הרכבים בציר הראשי. לציון כי בשני המקרים אין מדובר בטעות מצד המפגינים/נה אלא, צעד מכוון למניעת מעבר השיירה ובכך להפר את הסדר במקום. (צילומים נמצאים בידינו כמובן) מר מגן דהרי, אף הסכים עימי במקרה הראשון כי היתה זו מפגינה, שפגעה בסדר וברצון המארגנים להפגנה ע"פ תפיסתם.

ה. לענין הגבי אורנה אשכנזי - כמי שחתומה על הבקשה הרי שבכל חריגה היא נושאת באחריות ככתובת לכירור נסיבות האירוע. על כן נחקרה בתחנה בחשד להפרת תנאי ההפגנה. בסיום החקירה נודיע לגבי אשכנזי על החלטתינו בענין.

שמור

2. נשמח לעמוד לרשות ומארגנים גם בעתיד, עיינו לקיים את זכותם להפגין
תוך הקפדה על בטיחותם מחד, ועל זכותו של הציבור כולו להשתמש בדרך
ולחיות באיכות חיים כפי שהורגל אליה בקסריה.

בברכה,

בני הרנס, סני'צ
מת"ח חדרה

6 בנובמבר 2011

תפקיד

לכבוד

ניצב בנצי טאו

מר דב צור

מפקד מחוז מרכז, משטרת ישראל

ראש עיריית ראשון לציון

שלום רב,

הנדון: זרישה זחופה לביטול הודעות תשלום קנס שניתנו תוך שימוש

לרעה בחוק העזר לשמירת הסדר הניקיון

הריני לפנות אליכם בעקבות הפגיעה בחופש הביטוי של תושבי ראשון לציון במהלך אירועי פסטיבל ראשון לציון. ביום 17.10.11, שוטרים בסיוע הפיקוח העירוני של עיריית ראשון לציון, מנעו ממספר תושבי העיר שנשאו שלטי מחאה להיכנס למתחם הפסטיבל, דרשו מהם להתפנות מאזור הכניסה לפסטיבל, והטילו עליהם קנסות בעקבות נשיאת שלטי מחאה וחלוקת פליירים.

אנו דורשים כי העירייה תבטל את הקנסות שהוטלו על תושבי העיר, הן משום שכלל לא נעברה עבירה והן משום שמדובר בהתנכלות לחופש הביטוי באמצעות ניצול לרעה ואכיפה סלקטיבית של סמכויות הפיקוח העירוני, תוך התעלמות מוחלטת ממעמדו החוקתי של חופש הביטוי והבנה לקויה של הוראות חוק העזר לראשון לציון (שמירת הסדר והניקיון), התשמ"ט-1988 (להלן: "חוק העזר לראשון לציון").

- ביום ה-17.10.11 בסביבות השעה 21:30 בערב הגיעו כשבעה אנשים מפעילי המחאה החברתית בראשון לציון למתחם "פסטיבל ראשון לציון" שנערך במרכז העיר, בשטח ציבורי שגודר מטעמי ביטחון. הפעילים ביקשו להזכיר לציבור כי המחאה טרם השיגה את כל מטרותיה וכי היא ממשיכה להתקיים. למטרה זו נשאו הפעילים שלטים עשויים מקרטון בגודל של חצי מטר מרובע לערך על גביהם נכתב: "המחאה נגמרה, הכל בסדר", "המחאה נגמרה, אין עובדי קבלן" ו-"המחאה נגמרה, יש דיבור ציבורי".
- שוטרים שעמדו בכניסה למתחם הפסטיבל ברחוב הכרמל, אמרו לפעילים כי בהתאם להנחיות שניתנו להם, הפעילים אינם רשאים להיכנס לפסטיבל מכיוון שהם נושאים שלטים. עוד טענו השוטרים, כי מדובר באירוע "פרטי" של עיריית ראשון לציון ולכן היא רשאית למנוע את כניסת הפעילים למתחם הפסטיבל. ניסיונותיהם של הפעילים להסביר לשוטרים שמדובר בפסטיבל הפתוח לציבור הרחב, וכי אין כל סמכות חוקית למנוע מהם את הכניסה אליו לא הועילו, והפעילים החליטו לעזוב את המקום ולהביע את מחאתם במקום אחר.

3. הפעילים הקימו את תנועת הפסטיבל, ועמדו באזור כניסתה אחרת למתחם ברחוב רוטשילד פינת אינטרנטסקי. הם המשיכו להתזקק בשלטי המזאת והחלקו לעורכים ושביט פליירים המזמינים אותם להשתתף בהפגנה שתיערך ב-29.10.11. דא עקא, גם הימצאותם של הפעילים מחוץ למתחם הפסטיבל והפגיעה לשוטרים ולמקורי העירייה, והפעילים נדרשו לעזוב את המקום. שוטר בשם שלומי הרוש אף פנה לפעילים ואיים עליהם שאם יסרבו להתפנות, ייתנו להם קנט בגין עמידה על הכביש. בהקשר זה, חשוב לציין שהכביש עליו עמדו הפעילים היה חסום לתנועה בשל הפסטיבל והלכו עליו אנשים רבים שהגיעו לפסטיבל ויצאו ממנו. עוד חשוב לציין שהפעילים עמדו במרחק של כשלושים מטרים מהכניסה לפסטיבל, הם לא חסמו אותה ובוודאי שלא הפריעו לתנועת ההולכים בכביש (ראו תיעוד מצולם של האירועים באתר [youtube](http://www.youtube.com/watch?v=C4hiEVB18wQ), <http://www.youtube.com/watch?v=C4hiEVB18wQ>).

4. לאחר מספר דקות נוספות, שוטר בשם מיכה ניגש לשני פעילים, דויד ענבר ושלוש אתיה, וביקש מהם להתלוות אליו לסמטה צדדית. בסמטה זו, מסר להם שוטר אחר שאם קבוצת הפעילים תסרב להתפנות, הם עלולים להיעצר מכיוון שמדובר בהתקהלות בלתי חוקית. למותר לציין, כי מדובר בטענה משוללת כל יסוד שכן המתאה בעניינו לא הייתה בגדר "אסיפה" או "תהלוכה" הטענה רישיון לפי פקודת המשטרה (נוסח חדש), התשל"א – 1971, ובוודאי שלא היה בה כדי להקים כל יסוד סביר לחשש שיזכר השלום. על מנת לבטא את רצינות כוונותיו נתן השוטר לשני הפעילים דו"חות עירוניים בגין השלכת בדל סיגרייה ואז אפשר להם לחזור לרחוב הראשי.

5. לאחר מכן, לקח השוטר שלומי הרוש תעודות זהות של ארבעה פעילים אחרים ולאחר כעשרים דקות נתן לשלושה פעילים, רפאל כרמלי, אורן אלרז ומיכאל אלימלח, דו"חות בגין הצגת שלט ללא רישיון, ולפעיל נוסף, ליאור פרישטט, נתן דו"ח בגין חלוקה של מודעות במקום ציבורי. חשוב לציין שהדו"חות אמנם חתומים על ידי הפקחים מקרוב רוטלן ושמעון בלוס, אך בפועל השוטר הרוש הוא שנתן אותם ואילו הפקחים החתומים כלל לא דיברו עם הפעילים וגם לא זיהו עצמם בפניהם (העתקי הדו"חות מצ"ב כנספח 1).

6. התנהלות השוטרים והפקחים של העירייה, שמנעו מהפעילים להיכנס למתחם הפסטיבל ונתנו להם דו"חות בנסיבות המפורטות לעיל, מהווה שימוש בסמכות בניגוד להוראות הדין, מבלי שהתגבשו נסיבות המקנות את הכוח וההצדקה להפעלתה. למצער, מדובר בניצול לרעה ואכיפה סלקטיבית של החוק ושל סמכויות השיטור והפיקוח העירוני שכל מטרתה להתנכל לאזרחים המבקשים לממש את זכות היסוד שלהם לחופש הביטוי והמחאה, לנסות להרתיע אותם ולהשתיק את מחאתם.

7. בראש וראשונה יסודן של הודעות הקנס בהבנה לקויה של חוק העזר לראשון לציון, שכן אין בחוק העזר כל הוראה האוסרת על נשיאת שלטים בשונה בתלייתם, ובוודאי שהוראות חוק העזר לא נועדו לאסור נשיאת שלטי מחאה והפצת דעות בדרך של חלוקת פליירים כפי שנעשה בנסיבות המפורטות לעיל.

8. כאמור, שלושה מהפעילים קיבלו הודעת קנס בשל "הצגת שלט ללא רישיון או בניגוד לתנאי הרישיון". סעיף 83(א) לחוק העזר שכותרתו "רישיון לשלט" קובע בעיקרו כי לא יפרסם אדם שלט אלא לפי רישיון שניתן לשלט. לפי סעיף 1 לחוק העזר "שלט" הינו "הודעה שנועדה לפרסם בית עסק או עיסוק או מצרך או שירות באמצעי כלשהו [...]". ברור שהכרזות שהחזיקו הפעילים אינם בגדר "שלט" שחוק העזר אוסר להציג או לפרסם ללא רישיון.

9. מטף לבן, מעמד הוות השפיעו של חופש הביטוי מהליונים פיוש מצמצם החוקי של האיסורים על חצות שלטים ללא רישיון ועל חלוקת מודעות במקום ציבורי בחוק העזר. כך, בפרשה שבה כדונה החלטתו של ראש עיריית ואר שבע להטיר מודעות בעלות תוכן פוליטי, קבע בג"ץ כי יש לפוש את הוראות חוק העזר העניין רישוי שלטים ומודעות, באופן שאינו דורש רישיון לתליית מודעות בעלות אופי פוליטי (בג"ץ 6396/96 זקין נ' ראש עיריית באר שבע, פ"ד נג(3), 289 (להלן: "פרשת זקין"). מסקנה זו ראויה מקל וחומר, לגבי נשיאת שלטי מחאה בזמן מחאה, כפי שעשו הפעילים בענייננו, להבדיל מתליון שלטים.

10. גם החזעת הקנס שניתנה בשל חלוקת פליירים מבוססת על הבנה לקויה של הוראות חוק העזר ומהווה פגיעה קשה בחופש הביטוי תוך סטייה מתכלית החקיקה. כך למשל, ביטל בית המשפט קנס שהטילה עיריית ירושלים על אדם שחילק כרוזים ברחובות העיר, בקובעו שחוק העזר שאסר על חלוקת מודעות אינו חוקי בשל הפגיעה הבלתי סבירה ובלתי מידתית בחופש הביטוי. כבי השופט דוד חשין (כתוארו אז) קבע, כי הפצת דעות בדרך של חלוקת כרוזים לעוברים ושבים ברחוב ראויה להגנה מיוחדת, בשל היותה דרך זולה ונגישה למימוש חופש הביטוי, וכי אין באינטרס הכללי של שמירה על ניקיון כדי להצדיק הגבלה על חירות הביטוי ברחובות העיר בדרך של חלוקת כרוזים (ת"פ (מקומיים י-ם) 2857/85 מדינת ישראל נ' אורנן, פ"מ תשמ"ז(3) 334).

11. גם אם חוק העזר מסמיך את העירייה להגביל את חופש הביטוי והמחאה בדרך של נשיאת שלטי מחאה או חלוקת פליירים, עדיין יש לבטל את הודעות הקנס שניתנו לפעילי המחאה החברתית. נשיאת שלטי מחאה והפצת כרוזים ברחובות העיר הינם חלק מובהק מהזכות לחופש ביטוי ומחאה. משכך, הפגיעה בחופש הביטוי על דרך הטלת קנסות בגין נשיאת שלטי מחאה וחלוקת כרוזים כאמור, חייבת להישען על אינטרס ציבורי כבד משקל ועל איזון ראוי בינו לבין מעמדו החוקתי של חופש הביטוי. הטלת קנסות בגובה של מאות שקלים בגין נשיאת שלטי מחאה ובגין חלוקת פליירים המזמינים לאירוע מחאה כפי שנעשה בענייננו, אינה עומדת בדרישות אלו בלשון המעטה, ומשכך היא נגועה בחוסר סבירות קיצוני.

12. חוסר הסבירות בהתנהלות פקחי העירייה והשוטרים בולט במיוחד לנוכח האכיפה הבררנית, שנוקטים פקחי העירייה והשוטרים בכל הנוגע לאכיפת חוק העזר בעניין שמירת הסדר והניקיון. כך לדוגמא, השוטרים והפקחים לא התנגדו לכך שפעילי חב"ד יחלקו פליירים במתחם הפסטיבל ולא הטילו עליהם קנסות בגין כך. כמו כן, למרות שהרחוב הראשי היה מלוכלך בבדלי סיגריות רבים, רק הפעילים קיבלו קנסות בשל כך. נסיבות אלו מעלות את החשש הכבד והחמור שכל מטרותן של הודעות הקנס שניתנו לפעילים היא להשתיק את מחאתם הלגיטימית ולהרתיע אותם על ידי הטלת סנקציה כספית בגובה של מאות שקלים (חמישה קנסות בסכום של 730 ₪ כל אחד, וקנס נוסף בסכום של 320 ₪!).

13. בג"ץ התייחס למשמעות אכיפה סלקטיבית וקבע כי "אכיפה בררנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון במובן זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני-אדם דומים או בין מצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה, או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא [...] אכיפה כזאת נוגדת באופן חריף את העיקרון

של שוויון גופי החוקן במגוון המטייגי של עיקרון זה. היא הרטנית לשלטון החוקן; היא מקוממו מבוחרת החוקן; היא משכנת את מערכת המשפט. (פרשת דקין זעמי 305). האכיפה הסלקטיבית בענייניו המורה במיוחד, משווא משמשת לפגיעה רחופש הביטוי הפוליטי ולהשתקנו אזרחים המבקשים להביא את מחאתם.

14. בהקשר זה יצוין כי הטלוג הקנסות אינה הצעד והיחיד שננקט כזי להצר את צעזיהם של פעילי המחאה החברתית בראשון לציון תוך ניצול של מנגנוני הפיקוח העירוני ואף של משטרת ישראל. כך, ביום 18.10.11 הגיעו פעילי המחאה לאזור הכניסה למתחם הפסטיבל כשהם אוחזים בידיהם שלטי מחאה. למרות שמדובר במחאה שאינה דורשת רישיון ולמרות שהמפגינים לא הפרו את הסדר במקום, פנה השוטר הרוש למר דויד ענבר ואמר לו בזו הלשון "על המצפון שלך כולם יקבלו פה דו"חות".

15. נוכח כלל האמור לעיל אנו דורשים שהעירייה תבטל לאלתר את הודעות הקנס שניתנו לדויד ענבר, שלום אתיה, מיכאל אלימלח, ליאור פרישטט, אורן אלרז ורפאל כרמלי, ותפעל בכך לצמצום הנזקים שכבר נגרמו לנזקקים ולחופש הביטוי בשל התנהלותם של השוטרים ופקחי העירייה שהורו לפעול נגד הפעילים ושהטילו עליהם קנסות בניגוד לדין תוך הפעלת שיקול דעת קלוקל וחסר תום לב.

16. כמו כן, נבקש להורות לפקחי העירייה ולשוטרים לחדול לאלתר מדפוסי התנהלות פסולים ומטרידים שנועדו לכאורה להרתיע אזרחים מלממש את זכות היסוד שלהם לחופש הביטוי והמחאה, וזאת, בין היתר, באמצעות הטלת קנסות שלא כדין.

17. אין באמור לעיל כדי למצות את הטענות והסעדים העומדים לפעילים.

בכבוד רב,
ניחה שלום, עו"ד

העתקים:

תת ניצב עו"ד שאול גורדון, היועץ המשפטי של משטרת ישראל, בפקס: 02-5898762.

סניצ אלון אריה, מפקד תחנת ראשון לציון, משטרת ישראל, בפקס: 03-9689433.

עו"ד אהובה קרוק-קורמן, היועצת המשפטית של עיריית ראשון לציון, בפקס: 03-9547364.

עו"ד רועי בר, היועץ המשפטי של עיריית ראשון לציון, בפקס: 03-9547364.

מר מוטי נחמני, מנכ"ל החברה העירונית ראשון לציון לביטחון ולסד"צ, בפקס: 03-9500542.

החברה העירונית ראשון לציון לביטחון ולסד"צ, מחלקת ערעורים, בפקס: 03-9507180.

3

לשכת מפקד מרחב שפלה

משרד תלועת הציבור

הוצ'ל 206, וזוז'ת 762/0 - טל: 08-9371434 - פקט: 08-9770143

י"ב כסלו תשע"ב
08 דצמבר 2011
בנס' תיק: ית 9636/11 (131) - 2246

לכבוד
האגודה לזכויות האזרח בישראל (ע"ר)
עו"ד נירה שלו
נחלת בנימין 75
תל אביב

שלום רב,

**הנדון: פנייתך למפקד מחוז מרכז בנושא :
"דרישה דחופה לביטול הודעות תשלום קנס שניתנו תוך שימוש לרעה
בחוק העזר לשמירת הסדר והניקיון"**

1. פנייתך שבנדון הועברה לעיוני ובדיקתי.
2. לאחר עיון במכתבך ובדיקה שבאה לידי ביטוי בקבלת התייחסות הקצין שהיה נוכח במקום, מפקדו ומפקד הארוע הוברר כדלקמן:
 - א. במועד המתואר במכתבך התקיים ארוע פסיטבל ראשון לציון שהינו ארוע המוני תחת כיפת השמים, בו קיימת חשיבות רבה לשמירת הסדר הציבורי ובטחון הציבור.
 - ב. עוד ראוי לציון, כי בגלל הרגישות באירוע מסוג זה קדמו לארוע ישיבות הערכות מצב, הצגת תוכניות ואישורן.
 - ג. בעת שהגיעה למקום קבוצת האנשים, שהינם לטענתך מפעילי המחאה החברתית בראשלי"צ, לא ניתן היה בנסיבות הענין לברר זאת.
 - ד. נוכח דבריהם, עלה חשש כי במתן אפשרות לכניסתם למקום עם השילוט שבידיהם כשבמתחם מתקיים אותה עת האירוע כאמור לעיל ונמצא במקום ציבור רב בצפיפות גדולה, עלול הדבר לגרום הפרעה מהותית לשלום הציבור וסיכון שלום הציבור.
 - ה. לאור האמור לעיל, הוחלט לא לאפשר כניסת אנשי הקבוצה עם השילוט. יחד עם זאת, הוצעו לחברי הקבוצה אפשרויות חלופיות: הבעת המחאה כבקשתם בכניסה למתחם בו יש מעבר של ציבור וניתן לראותם וכן כניסה למתחם ללא השילוט.

לשכת מפקד מרחב שפלה

משורז ונלוות הציעור

דואר 2006, רדונות, 76270 טל: 08-9371434 פקס: 08-9770143

1. נושא איכות הסביבה לרבות אכיפה בגין השלכת בדלי סיגריה ו/או השלכת פטולת מטופל ע"י פקחי הרשות המקומית. אציין כי מהברור שערכנו עלה כי דו"חות אלו נרשמו ע"י פקחי העירייה ולא ע"י השוטרים. אשר על כן בקשתך לביטול הדו"חות שנרשמו בעניין זה צריכה להיות מופנית לרשות המקומית וכעולה ממכתבו של ראש העירייה לעניין זה הוחלט על ידם, לפני משורת הדין, להמיר הדו"חות בהתראה.
3. לאור האמור לעיל לא מצאנו דופי בהתנהלות המשטרה באירוע.
4. על החלטה זו הינך רשאית לערור תוך 30 יום. את הערר מנומק ומפורט, יש להעביר לרו"מ. הערר יטופל ע"י קצינת תלונות ציבור של מחוז מרכז.

בברכה,
זיוה פילוסוף, רפ"ק
קצינת תלונות ציבור
מרחב שפלה

4

ישראל	משרד	
ירושלים	מחוז	מטה
המשפטי	הייעוץ	לשכת
ירושלים	1	רח' חשין
02 - 5391208/368		טל:
02 - 5391176		פקס:
(חוד)		34/10
תש"ע	שבט	י"ב
2010	ינואר	27

מר דן יקיר, עו"ד
 האגודה לזכויות האזרח בישראל
 ת.ד. 34510
 ירושלים 91000

הגב' טלי ניר, עו"ד
 האגודה לזכויות האזרח בישראל
 ת.ד. 34510
 ירושלים 91000

ח.ג.

הנדון: ההפגנות המתקיימות בשייח' ג'ראח
 סימופין: פניותיכם אל היועמיש לממשלה מיום 19.1.10; 20.1.10

1. פניותיכם שבסימוכין אל היועץ המשפטי לממשלה הועברו להתייחסותנו.
2. כידוע, זה מספר שבועות מתקיימות בשכונת שייח' ג'ראח בירושלים הפגנות.
3. בתחילה, נערכו אירועים אלו בלא רישיון משטרה, והסתיימו בהפרות סדר ובהתפרעויות. בהמשך החלו המארגנים לפנות אל המשטרה בבקשה לקבל רישיון לקיום האירועים (שכללו בדרך כלל תהלוכה מרחבת המשביר עד לשייח' ג'ראח, וקיום עצרת במקום), אך גם אירועים אלו הסתיימו בהפרות סדר.
4. ראוי לציין כי כל הבקשות שהוגשו לקיום אירועי מחאה בשייח' ג'ראח, אושרו על ידי המשטרה, ועל כן תמוהה טענתכם כי "המשטרה פועלת ביד קשה לדיכוי פעולות המחאה בשייח' ג'ראח".
5. אירועי הפרות הסדר שהתרחשו על רקע קיום אירועי המחאה בשייח' ג'ראח כללו בין השאר ניסיון מצד המשתתפים באירוע לפרוץ בכוח למתחם בתי היהודים בשכונה, כניסת משתתפים באירוע לחצרות פרטיות ותלישת דגלים שהיו מונפים בהן, קטטות וידווי אבנים בין המשתתפים באירועים לבין תושבי השכונה ומתפללים יהודים המגיעים לתפילה בקבר שמעון הצדיק, תקיפת שוטרים, חסימת צירי תנועה, חסימת נידות משטרה, ניסיון למלט עצורים שנעצרו על ידי המשטרה, סירוב להישמע להנחיות המשטרה, חסימת דרכם של מתפללים העושים דרכם לתפילה בקבר שמעון הצדיק והטרדתם בנאצות ובכינויי גנאי ועוד.
6. כאמור, ניסיון השבועות הקודמים לימד כי בין המפגינים לבין תושבי המקום ומתפללים חרדים שמגיעים למקום כדי להתפלל בקבר שמעון הצדיק בסמוך לכניסת השבת, פורצות באופן קבוע קטטות. לאור זאת, ולאור אירועי הפרות הסדר שהתרחשו על רקע קיום האירועים בשבועות קודמים, הבהירה המשטרה למארגנים לפני כשבועיים, כי יהיה עליהם לסיים את האירוע ולהתפזר בטביבות השעה 15:30. למארגנים הוצעו מספר חלופות לקיום האירועים שיאפשרו סיומם במועד הנ"ל.
7. המארגנים, שהצעות המשטרה כנראה לא היו לרוחם, הודיעו למשטרה כי בכוונתם לקיים את האירועים בלא רישיון משטרה. אז גם נטען לראשונה כי למעשה, אין כל צורך לקבל רישיון מן המשטרה לקיום אירוע מסוג זה.
- נדגיש, כי המארגנים ראו עצמם מחויבים בקבלת רישיון משטרה לקיום האירוע, ופטרו עצמם מצורך זה רק לאחר שנקבע על ידי המשטרה תנאי שלא היה לרוחם.

8. יש להבהיר כי זרישות הרישוי אינה באה למנוע אנו המחאות, אלא לאפשרה, בתנאים שיאפשרו באופן סביר את השמירה על הסדר הציבורי. בנטיבות שנוצרו בהן מופר פעם אחר פעם הסדר הציבורי ונדרש לפזר את המפגינים, נראה כי הצורך בקביעת תנאים מקדימים למניעת הפרות הסדר, גובר.

9. עוד נזכיר כי גם בפגישת התיאום שנערכה בהשתתפות עו"ד ניר ביום 20.1.10, דרשה המשטרה מהמארגנים לקיים את האירוע בכפוף לתנאים שקבעה במטרה למנוע הפרות סדר, ואף הוצעו להם חלופות שונות לקיום האירוע. כידוע, המארגנים עשו זין לעצמם, והחליטו לקיים את האירוע ביום ו' 22.1.10 בלא רישיון מן המשטרה.

המשטרה אפשרה את קיום האירוע משך פרק זמן ארוך העולה על שעה. בשעה 16:10 לערך, פנה קצין משטרה אל המשתתפים באירוע ובקש מהם להתפזר נוכח החשש, המבוסס על ניסיון השבועות הקודמים, להפרונו סדר. בתגובה לכך פנו אל קציני המשטרה במקום שתי נציגות מבין המשתתפים באירוע (עו"ד לאה צמל ועו"ד נסרין עליאן מן האגודה לזכויות האזרח), והבהירו כי בכוונת המפגינים להתפזר בצורה מסודרת בשעה 16:30.

בניגוד להצהרות הנ"ל, בשעה 16:20 החלו לנהור עשרות רבות מבין המשתתפים באירוע לעבר מתחם הבתים ונעצרו רק בחסימת משטרה. המפגינים חסמו את הכניסה לרחוב וסירבו להתפזר. המפגינים חסמו דרכם של מתפללים שביקשו להגיע לקבר שמעון הצדיק, הטרידו אותם וקראו לעברם קריאות גנאי. סמוך לאחר מכן פרצה קטטה בסמוך למתחם הבתים במהלכה נפגעו מספר אנשים ונזקקו לטיפול רפואי.

התרחשויות אלו (שאירעו כאמור ביום ו' 22.1.10) מהוות אישור נוסף לכך שאירוע מחאה זה טומן בחובו סיכון לסדר הציבורי וכי עליו להתקיים תוך תיאום עם המשטרה ותוך ציות לתנאים שהיא תקבע שתכליתם מניעת הפרות הצפויות לסדר הציבורי ומניעת הצורך בנקיטת צעדים של פיזור התקהלות, כפי שמוסמכת המשטרה לעשות מכוח סעיפים 151 ואילך לחוק העונשין.

10. כידוע לכם בודאי, אף השבוע הוגשה בקשה לקיים ביום שישי הקרוב תהלוכה ובסיומה אסיפה בשייח' ג'ראח. ביום 26.1.10 התקיימה פגישת תיאום עם המארגנים והובהר להם כי ניתן יהיה לקיים את האירוע המבוקש במספר חלופות שיאפשרו את פיזורו משייח' ג'ראח עד השעה 15:30. המארגנים הבטיחו לשקול את החלופות, אולם כשעה לאחר הישיבה הודיעו המארגנים למשטרה כי הם חוזרים בהם מבקשתם לקבל רישיון מן המשטרה לקיום האירועים, ויחד עם זאת, בכוונתם לקיים עצרת בשייח' ג'ראח ביום ו' הקרוב.

11. נבקש להבהיר כי לאור אירועי השבועות הקודמים, עמדת משטרת ישראל הינה כי אף מבלי להידרש לשאלה אם האירוע תנערך בימי ו' בשייח' ג'ראח טעון רישיון אם לאו, עומדות למשטרה סמכויותיה לפזר התקהלות זו. נוכח ניסיון העבר המלמד על הפרות הסדר הצפויות, בדעתה לעשות כן בעתיד בין אם יתבקש רישיון ובין אם לאו, בסביבות השעה 15:30.

12. אנו שבים ומציעים למארגני המחאה לפעול בתיאום עם המשטרה, ולקיים את אירועי המחאה בהתאם לתנאים שתקבע המשטרה, שכל תכליתם היא להבטיח כי הסדר הציבורי ישמר.

בכבוד רב,
 עו"ד רן ליבוביץ', רפ"ק
 משפטי
 ירושלים
 יועץ
 מחוז